Politiek programmeren

Een beknopte handleiding

bewerkt door Jan Olav Smit

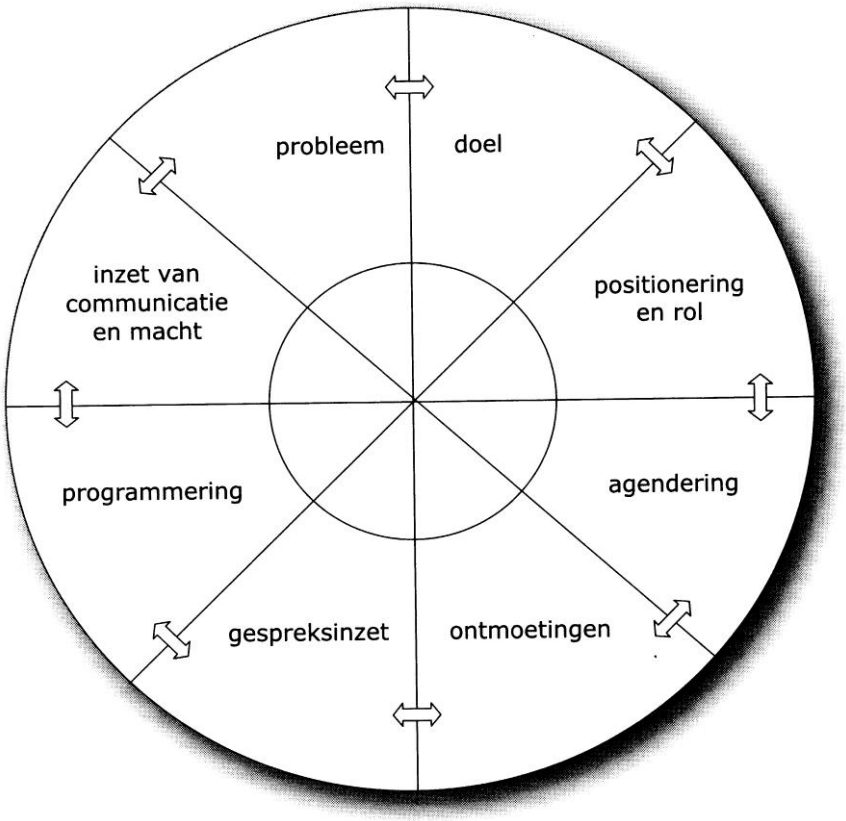

Wat is politiek?

Van Dale

- alles wat met het besturen van een land, provincie, gemeente enz. te maken heeft
- beleid, gedragslijn

- dingen voor elkaar krijgen
- basis voor besluitvorming en welbevinden

Politiek is overal

Negeren heeft geen zin: politiek krijgt dan namelijk (te) veel ruimte.

Draagvlak krijgen en behouden: kan complex worden waardoor de samenwerking ook complex wordt.

Politiek handelen in organisaties is niet alleen onvermijdelijk, het is noodzakelijk, wenselijk, en vaak zelfs de meest integere handelwijze.

De kunst is goede politiek te bedrijven i.p.v. geen politiek.

Hoe het niet moet

"Achterkamertjes"

- Gesloten, exclusieve groep i.p.v. samenspraak met anderen
- Vaag, onduidelijk

"Rat": manipuleren

- ongewenst; beïnvloeding zonder 'toestemming'; onbegrijpelijk
- Niet respecteerbaar

"Spelletjes"

- het gaat dan om de macht i.p.v. de zaak
- ineffectief

Politiek handelen in organisaties

Goede politiek is besluitgericht handelen:

- **effectief**: besluiten worden tijdig genomen en ook daadwerkelijk uitgevoerd (≠ ja zeggen, nee doen)
- **transparant**: openheid over besluiten, helder over waar en hoe macht wordt genomen.
- **respectvol**: mensen bepalen zelf of ze datgene wat van ze gevraagd wordt redelijk vinden, ook al zijn ze het er niet mee eens

Hoe leren we politiek handelen

Vaak '1ste orde' leren. Ontberen dikwijls training of coaching op dit thema.

Politiek heeft in de volksmond een negatieve lading en krijgt hiermee de verkeerde aandacht en daaruit voortvloeiende beeldvorming.

Bij besluitvormingsprocessen volgen we dikwijls vaste, bekende patronen. Ons arsenaal van besluitvormingsmethoden is beperkt en als voorbeeld volgen we ouders, docenten en managers.

Politiek bedrijven is belangrijk

Organisatie worden platter en bevoegdheden komen "lager" te liggen.

Alleen hiërarchische steun is onvoldoende. Draagvlak van betrokkenen is net zo belangrijk.

Politiek handelen

Politiek handelen is in essentie beïnvloeden en besluiten.

Indirect via:

- goede positie
- goede opdracht
- goede contacten
- geaccepteerd imago

Jouw instrumentarium is **communicatie** & **macht.**

Communicatie

Invloed krijg je door macht constructief in te zetten. Door middel van communicatie krijg je dit voor elkaar. Bij politiek programmeren is dit het belangrijkste onderdeel.

Vaardig communiceren is een succesfactor voor politiek handelen:
- informatieoverdracht (komen jouw ideeën aan bij de ander?)
- discussie
    - analyse
    - doelen nastreven
    - oplossingen zoeken of vergelijken
    - consensus m.b.v. argumentaties en criteria
    - waarheidsvragen
    - juistheidsvragen
- persoonlijke communicatie → elkaars subjectieve binnenwereld
- innerlijke communicatie → onze eigen subjectieve binnenwereld
    - Innerlijke spelers (voor- en tegen)
    - ouders en belangrijke mensen

Communiceer geloofwaardig door middel van congruent gedrag te tonen. Dat verhoogt het vertrouwen.

Macht

Macht is het vermogen van personen of groepen om andere personen, groepen of zaken de wil op te leggen, eventueel tegen de wensen of belangen van die anderen in.

Macht uitoefen, doe je fysiek, economisch, ideologisch, mentaal of relationeel.

Je verkrijgt macht door:
- positie: de functie van een persoon bepaald het gezag.
- gedelegeerd door jouw leidinggevende of vertegenwoordigers (leden)
- ideeën voorleggen aan beslissers → macht mobiliseren
- vormen van coalities
- referentie: mensen stemmen hun gedrag af op iemand die ze bewonderen. Die persoon haalt zijn macht uit zijn charisma of uit identificatie. Deze macht is gebaseerd op emotie.
- deskundigheid: toegekende of verdiende macht. Deze vorm van macht is gebaseerd op feiten.
- informatie: toegang tot gegevens en feiten
- middelen: toegang tot geld en tijd
- beloning: iemand beïnvloeden door middel van één of meerdere beloningen
- dwang: iemand beïnvloeden door te dreigen met straf.

Politiek programmeren: 8 stappen (Martin Hetebrij)

Politiek programmeren	
1. Probleembepaling	Wat is het probleem waarover ik vooral bezorgd ben, wat wil ik graag vermijden?
2. Doelbepaling	Welk besluit wil ik laten nemen, of welke overeenstemming wil ik bereiken, door wie?
3. Positionering en rolbepaling	Welke positie probeer ik in te nemen tussen de andere spelers en partijen , neutraal, partij kiezend, voor en tegen wie, vanuit welke rol?
4. Inzet van macht en communicatie	Hoe zet ik macht en communicatie in, in welke combinatie?
5. Programmering	Met welke spelers en partijen probeer ik achtereenvolgens ontmoetingen te organiseren, met welke niet, waar ben ik zelf bij en waar niet?
6. Agendering	Welke onderwerpen wil ik in welke ontmoetingen wel, of juist niet aan de orde hebben?
7. Bepalen van de gespreksinzetten	Wat wil ik per ontmoeting in elk geval gedaan krijgen, bereiken of juist vermijden?
8. Uitvoeren gesprekken	Hoe doe ik mee tijdens de gesprekken?

Opdracht

Schrijf in een aantal steekwoorden op: een recente situatie of proces waarin je het idee hebt met politiek handelen te maken te hebben. Waarin je zelf politiek handelt en/of waarin je onderwerp bent van politiek handelen van anderen.